

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografa:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se
primesc. — Manuscrisurile nu se
retrimit.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Daker, Heinrich
Schulz, Rudolf Mosse, A. Oppel
Nachfolger; Anton Oppel, J.
Danner, în Budapesta: A. V.
Goldberg, Eckstein, Bernat; în
București: Agence Havas, Suc-
cursale de Roumanie; în Ham-
burg: Kroyl & Lohmann.
Prețul inserțiilor: o serie
garmonă pe o colônă 8 cr. și
30 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarif și învoiță.
Reclame pe pagina a 3-a o
serie 10 cr. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVIII

„Gazeta” iese în săptămână.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la ad. colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov
a administrațiune, piața mare.
Târgului Inului Nr. 36 etajul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusa în casă: Pe un an
12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 46.

Brașov, Luni-Marti, 28 Februarie (12 Martie)

1895.

Wlassics și autonomia școlară.

Brașov, 27 Februarie v. 1895.

Ministrul unghuresc de culte și instrucțiune publică Wlassics a făcut Vinerea trecută nise declarațiunii foarte caracteristice, în ceea ce privește modul, cum înțelege el drepturile de autonomie școlară a confesiunilor nemaghiare din patriă. Mai multor inspectori r. u. de școle, cari se prezentaseră la el, ministrul le dăse între altele:

Doresc să vă atrag atențiunea asupra unui lucru, și acesta este, că prin constituțiune i-se asigură fie-cărui cetățen al patriei drepturi, și aceste drepturi trebuie păstrate neatins. Așa-dără și drepturile autonome, ce li-se dau prin constituțiune confesiunilor din patriă, trebuie respectate, *der numai până la acel punct, până unde d-voastră sunteți convinși, că acele drepturi nu servesc ca pretext, ca fortăreață de apărare pentru agitațiunile îndreptate în contra ideii de stat maghiar.*

Indată ce însă ați observa, *fii cât de puțin*, că sub perdea acestor drepturi asigurate prin constituțiune sunt ascunse tendințe în contra statului maghiar: *fără cruțare ruptei perdea de pe aceste tendințe și le aduceți la cunoștință acolo, unde puterea și dreptul legal au chemarea de-a vindeca răul.* Să nu suferim, ca autonomia să servescă ca o perdea pentru agitațiunile păgubitoare îndreptate în contra existenței statului maghiar.

Va să dăcă drepturile autonome ale confesiunilor trebuiesc respectate, *der numai până la acel punct și numai într-atât, într-cât ele nu constituie o pedecă în calea maghiarisărei.* Indată ce ele ar veni în conflict, *său ar sta în opunere cu „ideia de stat maghiar”,* inspectorii de școle să facă numai decăt pași pentru strivirea acelor drepturi.

Acăsta e doctrina noului ministru al instrucțiunii publice. Ea nu ne surprinde și nici că ne-am așteptat dela el la ceva mai bun.

Wlassics pășese numai în urmele șefului său br. Banffy, când face atârătoare drepturile stabilite în lege dela volnica interpretare a celor dela putere.

N'a dăș ore totu așa și ministru-președinte Banffy în programul, cu care s'a prezentat înaintea dieței, că vră să respecte legea de naționalitate dela 1868, *dără numai într-cât dispozițiunile ei nu vin în conflict cu idea de stat maghiar și cu caracterul național al statului?*

Ce însemnă aceste clausule, cari au deșteptat nedumeriri chiar și în sinul Șașilor guvernamentali, alta, decăt perpetuarea volnicilor și atentatelor nesfârșite din partea organelor puterii publice, prin cari s'a împiedecat până acuma executarea legii de naționalitate?

Și ce cere d-lă Wlassics dela inspectorii de școle unghuresci mai întâiu: să supravegheze păzirea legilor din partea autorităților școlare confesionale, ori să fiă polițai guvernului preste ele?

Din cuprinsul cuvintelor sale de mai sus rezultă clar și limpede, că ministrul în adevăr consideră ca principală chiamare a inspectorilor săi, ca să fiă polițai „ideii de stat maghiar”.

Ei bine, acăsta nu vrea să dăcă nici mai mult, nici mai puțin, decăt că drepturile autonome ale confesiunilor — într-cât se mai pôte vorbi de asemeni drepturi ađ după atâtea restricțiuni — sunt sumpuse discuțiunii și volniciei tocmai a acelor organe, cari ar fi chiamate a veghia asupra respectării lor cu rigore și conscientiositate.

Scimă din experiență ce rol tristă au jucat acești inspectorii ai guvernului și până acuma; scimă că ei formază garda principală a șovinismului dominant și că totă activitatea lor de „supravegheare” se resumă în stăruința de a pune totu felul de pedeci liberei dezvoltări a învățământului nostru național.

Ne putem face dără o idee unde vom ajunge, decăt după îndrumările ministrului Wlassics, fie-care inspector școlar reg. se va crede îndreptățit a judeca și a chibzui el însuși, decăt este sau în favorul „ideii de stat maghiar” ca un drept autonom recunoscut în lege, să fiă exercitat neimpiedecat, ori nu.

Amă vrea să scimă unde se începe și unde se sfârșesc acele elastice „idee de stat maghiar”, asupra căreia ar avă să vegheze inspectorii școlari unghuresci? Ne rămășim, că nici ministru Wlassics nici șeful lui, n'ar fi în stare să ni-o spună. *Dăr vor dăce, că nu se pot tolera tendințele contra statului? Dăr pentru-ce plătim atunc pe polițai, procurori și judecatori, decăt inspectorii d-lui Wlassics vor să aperse statul de tendințele dușmănoase lui?*

Ori cum amă lua lucrul, nu vom ajunge la alt rezultat, decăt că enunțațiunea de mai sus a d-lui Wlassics numai legală și constituțională nu este, ba în fărma, în care s'a făcut, ea constituie chiar un atentat îndrășneț asupra existenței școlilor noastre, a căror drepturi sunt lăstate la discrețiunea unor organe executive ale guvernului. De aceea protestăm cu totă hotărârea în contra acelei despotice enunțațiuni.

CRONICA POLITICĂ.

27 Februarie.

Foia vienesă „Presse” se ocupă în numărul din urmă cu situațiunea parlamentară din Ungaria. Ea dăce, că nici una dintre partidele maghiare nu e la locul ei. La desbaterea apropiățiunii s'a discutat multă asupra fusiunii, fără de care nu se pôte introduce administrațiunea de stat. S'a mai vorbit apoi și de „partida populară”, ocupându-se de ea cu mai mult interes și obiectivitate, ca mai înainte. Partida populară, dăce „Presse”, nu s'a născut nici de sus, nici din afară, ci din presiunea de jos provocată de politica bisericească. Pericolul parlamentar de ađ stă deci aici. Alt remediu contra lui nu este, decăt fusiunea celor trei partide, cari stau pe baza dreptului public. Cu cât mai mult se va amâna fusiunea, cu atât mai puternică va deveni partida populară. „Nu zidiți pe liberalism — dăce „Presse”, — căoi întâmplările alegerilor din urmă, miseria din Alföld, plângerile agrare și creșterea pessimismului, nu vor dispăre prin bucnarea liberalismului. Acăsta se o aibă la inimă partidele din parlamentul maghiar, căci la din contră, atunc corectura va veni din jos și din afară, fără de-a scoi cine-va, cum va fi majoritatea camerei maghiare după nouele alegeri generale”.

De un timp încôce se înmulțesc în Franca presemnele, că d-lă Constans, care timp de mai mulți ani se retrăsese din viața publică, éraš are de gând să pășcă pe scena politică. Infrământorul Boulau-gismului, despre care se presupunea cu ocaziunea procesului scandalos pentru Panama, că și el ar fi amestecat în această țesătură de intrigi și însălorii, a evitat de-a lua asupra-și îndatoririle împreunate cu vr'un post conducător în decursul anilor din urmă, atât de agitați prin schimbările de guverne și de președinți. Prin acăsta el și-a câștigat un nou fond de viață, pe care îl va valoriza acuma. Pressa parisiensă înregistrează, ca

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

(Reproducerea oprită.)

Din anii 1848—49.

Memorii, de Vasile Moldovanu.

(31)

(Urmare.)

XXIII. Luptele cu Kemény Farkas.

Ungurii vădendă, că nu vor pute lua în posesiunea lor cetatea Alba-Iuliei, pe cât timp Munții sunt în mâinile noastre, au decis, ca să trimită în contra noastră o trupă de oștire mare, care să trecă prin foc și sabie totu ce e românesc. Pentru acăsta au designat pe Kemény Farkas. Noi, pe timpul, când se făceau aceste planuri din partea inamicului, ne aflam la Câmpeni.

Pe la sfârșitul lui Mai, baronul Kemény Farkas se afla în Zarand, avându-și el cartirul general în orașelul Brad.

În 8 Iunie, Kemény plecă în dor de dă din Brad cătră Abrud. Primind noi scire despre acăsta, s'a decis, să-l întâmpinăm în partea de cătră Zarand și după puțină să-l închidem calea și să-l împiedecăm a merge la Câmpeni. Voiamă cu atât mai virtos a face acăsta, căci decăt

el ar intra în Abrudul ars, va avă a-se lupta cu lipse, ér noi ni-amă continua lupta după planul vechiu și în locuri cunoscute.

Spre scopul acesta am primit eu și Ales. Boeriu 80 de gardiști cu arme de foc și 100 Albăceni, parte cu puse, parte cu lănci. Se înțelege, că tulnicul suna prin Sohodol și aiurea, și cete de cete se alăturau la noi.

Ajungendă la stâncă numită „Vulcan”, ni-amă postat în partea ei de cătră nord, éraš Albăceni au ocupat stâncă. Oștea lui Kemény o vedeam întinsă pe costa dintre „Vulcan” și Blăjeni, și eu am prețuit-o la 10—12 mi, éraš Moșii dăceau, că sunt căți frunză și iarbă și că e greu pământul de ei.

De cătră séră, anteposturile lui Kemény au ajuns la noi și se încinse un foc vehement. Omenii noștri au ținut focul de destulă energiă, scutiți fiind de copaci, ér mai ales Albăceni însuflau respectu inamicului prin focuri bine ținute și nimerite de pe stâncă.

Din partea lui Kemény însă acăsta n'a fost nimic mai mult, decăt o operațiune mascată cu scop, ca să ne atragă atențiunea dela calea, ce duce prin Cer-nița la Abrud. Apucând grosul trupei lui calea Abrudului, Albăceni s'au dat

jos de pe stâncă și prin focul unghuresc s'au împreunat cu noi.

În ziua următoare de 9 Iunie, s'a adunat o mulțime mai mare de popor înarmat între stâncă „Vulcan” și Ciurilésa. Focul s'a deschis dimineața pe la 7 ore și țină aproape totă ziua. Duminică peste dă n'au fost lupte mai serioase, decăt atacuri mici între anteposturile noastre și ale inamicului.

Kemény se afla la Ciurilésa într'o pozițiune destulă de favorabilă armelor lui, când Luni în 11 Iunie ai noștri ocupaseră pozițiuni mai mult de apărare, decăt de atac, la Sohodol. În acăsta dă, cătră amădă, comandantul maghiar intra în Abrudul ars mai bine de jumătate și-și aședă comanda în casele lui Absolon, propopolul gr. or.

După intrarea lui Kemény Farkas în centrul Munților, oștirea noastră s'a reculeșt din tôte părțile și s'a pus în ordine de bătaia. Noi cei, cari ne aflam la Sohodol, amă făcut îndată un marș forțat până la Suhar. Aici se concentraseră diferitele despărțeminte puse sub conducerea mea, a lui Vlăduț, Balint și a tribunului Ciurileanu. Dela Suhar amă plecat asupra inamicului. Ziua era cătră amădă, când noi deschiserăm un foc ve-

hement, care a pus în respect și spaimă pe însuși Kemény. După-ce acesta vădă, că nu e glumă cu Românii, se sculă dela masa, la care prânđia în Abrud, și-și puse oștile contra noastră. Se încinse o luptă, ce curgea cu multă ostentațiune și curagiu din ambe părțile, éraš armelor noastre li-a succed să respingă cătră oraș oștea fudului Kemény.

Dăr în curendă fortuna ne părăsi, căci Kemény aflând prin un Sas — ce fusese făcut prizonier într'o luptă de mai înainte la noi și i-se dase chiar și o mică funcțiune la un despărțemint al nostru, și care favorizat de împrejurări, fugi éraš la tabăra inamicului — pozițiunea și numărul omenilor noștri, ne atacă aripa stângă de sub Ciurilésa, aducându-ne astfel în pericol de-a fi impresorați și nimiciți. Vlăduț însă observă acăsta și a comandat retragere, retrăgându-ne până la Sohodol, unde amă ajuns pe inserate.

Mart în 12 Iunie s'a ținut în Câmpeni o conferență belică, în care s'au luat mai multe dispozițiuni față cu starea serioasă și amenințătoare în care ne aflam. Ziua acăsta a trecut fără de lupte, ér Kemény a început și el cu provocarea de a desarma Românii. Elu adecă trimise lui Iancu o scrisor în care îl provocă,

unul faptu deosebitu, ca d-lu *Constans* a aparutu éráși prin salónele politice, astfelu cu ocaziune vizitei maresalului *Martinez Campos*, la ambasada spaniolá, o di dupá aceea la d-lu *Beygus* și éráși dupá o di in *Elysée*. Deja incepurá a-se grupa in jurulu lui adicții sei, dice „*Figaro*“, și *Constans* este unu politicianu cu multu mai rafinatú, decâtu ca aparința lui se nu aiba óre-care insémnătate.

Se pare, ca împératulu Germaniei umblá in ruptulu capului, se-și susținá bunele relații cu monarchii din fruntea statelorú, cari compunú tripla alianță. Dupá-ce a mersu in persóna la Viena la imorméntarea arhiducelui *Albrecht*, elú are de gândú se mérgá și la Roma. Pentru a-și pregáti această cale, elú va trimite mai întâiu in Italia pe ministrulu seu președinte. Despre această aduce scire o telegramá din Veneția, care dice, ca prințul *Hohenlohe* va avé o întélnire in scurtá vreme cu ministrulu președinte italianu *Crispi* in *Monza*. Cancelarulú germanu va fi óspele regelui Italiei.

Cum a vorbitú Bánffy.

— Din dieta ungará. —

Ședința dela 8 Martie a dietei ungresci aprópe nu are párechia in istoria parlamentului ungrescu din *Pešta*. Dupá o desbatere infocatá de aprópe doué sêptémánl asupra budgetului pe 1895, desbatere in care opoziția a scármánatú réu capacitatea cabinetului actualu, direcția lucrárilor lui, și in care singuraticí membri din cabinetu, dér mai alesú persóna ministrului președinte a fostú obiectú de atacurí și ironisáři pișcátóre — a luatú in urmă cuvéntulu

Br. *Desideriu Bánffy*, șeful cabinetului actualu. Elú incepu prin a spune, ca nu se va lásá rápítú de personalitáțile, cari caracterisézá această desbatere și cari sunt spre paguba prestigiului parlamentului. (Mare sgomotú. Așa e! in drépta. Hoho! S'auđimú de președintele! in stánga).

Br. *Bánffy*: Așa credú on. Camerá... (Ilaritate sgomotósá in stánga și stánga estremá).

Președintele rógá pe deputáři se fiá liniștiți și se asculte pe vorbitorú.

Br. *Bánffy*: Așa credú, on. Camerá, ca n'am nevoia de-a mé lása 'la aménunte și de-a numi indiviđi; gândescú, ca veți bine-voi a fi destulú de obiectivi in privința această, ca se recunóscéři, ca întregú șirulu vorbirilorú in multe casuri au voitú se fiá fórté vátémátóre și dejosítóre (Așa e! in drépta. Sgomotú și mișcare in stránga). Eu sciu una, oá pe întregú terenulu activitáři mele publice, nisuința mea a fostú a servi interesulu publicu. Guvernulu ține cu hotárire la programulu seu și e hotáritú și acum, ca legile bisericesci-politice sancționate se fiá executate la timpulú fixatú;

ca toți prefecții și tribunii, dimpreună cu poporulú, se depuná armele, căci la din contrá totú natulú ilú va trage prin ascuțișulu armelorú sale victorióse. (Ezer csa-tákbán megedzett fegyverem élen fog kimalni). Dreptú răspunsú însé i-amú trimistú in copie doué scrisori de-ale lui *Kossuth*, adresate lui *Simonffy* pentru *Iancu*, și i-s'a mai scrisú, ca după-ce minșesce capulu lorú, noi Románii nu mai credemú nici unui Ungurú, ci ne încredemú in armele nóstre, cari au se decidá între noi și ei.

Acestú răspunsú l'a conceputú in limba maghiará Iónú *Faurú*, care de presentú se aflá in Románia, ca proprietarú alú unui pensionatú de copii.

In urma răspunsului, ce i s'a datú din partea nóstrá, se incepurá éráși ostilitáțile între noi și *Kemény*. In tótá dimineța ilú atacamú din patru puncte, și fiind-cá dimineța ii atacamú numai anteposturile, cari constau numai din câte-o companiá, totdeuna ilú báteamú noi și-lú alungamú până la *Abrudú*, dér mai tárđiu, avéndú elú putere disponibilá, pe care o trimetea in contrá-ne, victoria dílei era mai totdeuna pe partea lui.

(Va urma).

acésta o vomú face și din causá, ca esecutarea acestorú legi e potrivítá pentru liniștirea spiritelorú.

Scimú, on. Camerá, cá... (Mare sgomotú in stánga. S'auđimú!)

Președintele: Mé rogú de liniște, d-lorú.

Br. *Bánffy*: Scimú, on. Camerá, cá... (Mare sgomotú in stánga. S'auđimú! S'auđimú!)

Președintele: Cerú liniște in stánga. *Polonyi*: Să-lú lăsámú se și-o cetească (Mare sgomotú și mișcare. Strigáři in drépta: La ordine)

Br. *Bánffy*: Am audítú dicéndu-se, se mi-se permitá a-mí ceti vorbirea. Eu m'ási folosi de această binevoitóre recomandáři a d-lui deputatú *Polonyi*, decá así avé scrisá o vorbire in ordine; regretú însé on. camerá, ca nu sunt in pozițiunea de-a puté invéța pe dinafará o întrégá vorbire... Scimú on. camerá, ca partida liberalá ne garantézá succesulu realizárei unorú probleme grele, mai alesú atunc, când cabinetulu e in depliná conștiința, ca posedá încrederea domnitorului. (O voce in stánga: Trebuie se aveți și încrederea națiunei) Noi credemú, ca nu se póte face politicá idealistá. Direcția realá ne impune, se șinemú in vigóre pactulu dela 67, așa cum s'a făcutú in tótá întregimeea sa, și se nu suferimú schimbáři in elú... Datoria nóstrá este ca in tóte împrejuráři se apéramú acestú pactú și esecutarea lui față cu opoziția, ce stá pe basa dreptului publicu.

Bánffy polemisézá apoi cu *Apponyi* in cestiunea armatei și dice, ca Maghiarii au dobénditú de-ocamdatá, ca corespondența între comandele militare și între autoritáři, se se facá in Ungaria in limba maghiará. Volutarii, cari nu posedú limba germaná, potú se facá esamenulu de ofițerú in limba maghiará, dér se recere dela ei se ecie și nemșesce. Acésta e cerința in dreptářiță (Mare sgomotú in stánga), fiind-cá organismulu armatei, comanda și limba ei suntú cestiuni, cari cadú in cadrulú drepturilorú speciale ale Majestáři Sale... Nic. *Bartha*: Rege maghiarú! (Așa e! in stánga estremá. S'auđimú! in drépta) Rege maghiarú! (Sgomotú. S'auđimú!) Nu împératú austriacu! (Sgomotú. S'auđimú!)

Br. *Bánffy* continuándú spune, ca nu e lipsá se se inființeze o academiá maghiará pentru ofițerí, căci o astfelú de academiá (Mare sgomotú și neliniște in stánga și stánga estremá) ar avé de urmare periculósá valorarea aspirațiunilorú de naționalitate. Incátú privesce alte postulate ale opoziției d. e. stindardele, in privința această se scie, ca pe lângá stindardulu Majestáři Sale se arborézá cu ocazii festive in streinătate și stindardulu maghiarú etc.

Bánffy declará apoi, ca guvernulu crede, ca politica realá îi impune se urmeze calea indicatá de pactulu dela 67 și a nu căuta după idealisme, cari ar periclitá legátura esistentá între Ungaria și Austria. Noi scimú, díse, ca partida liberalá se póte încrede in sine, și prin urmare cabinetulu primesce lupta, cu tóte că contele *Iuliu Szapáry* voesce se se aplice unú altú sistemú de deslegare a cestiunei militare. Noi însé aflámú de periculosú acestú sistemú, precum și acela propusú de *Apponyi*. Cere apoi, ca dieta se respingá proiectele de resoluțiune ale lui *Apponyi* și *Ugron*.

Sfírșindú *Bánffy* între risetele opoziției, se face votarea. Cu nu au votatú 166; cu da au votatú 222; au rēmasú departe 62. Prin urmare proiectulu de budgetú s'a primitú cu 56 voturi majoritate.

A urmatú apoi desbaterea pe paragrafi încă *Vineri* și s'a continuatú și *Sám-bátá*. La desbaterea specialá au vorbitú mulți oratorí, punéndú discuția pe-o basá largá, peste obicei. In ședința de *Sám-bátá*, contele *Apponyi* a declaratú, ca elú și ai lui se luptá contra politicei nenaționalé a unui guvernú nenaționalú.

E interesantú se scimú, cum se pronunță presa ungerescá asupra modului de-a vorbi a lui *Bánffy*.

„*Hazánk*“ dice: „Ministrulu președinte br. *Bánffy* s'a ridicatú și a începutú se vor-

bescá. Opoziția l'a ascultatú cu respectú, dér din vorbirea lui au căđutú rachetele scandalisáři, și in timpulú scurtú de trei pátrare de órá ministrulu-președinte a făcutú se arđá in jurulu lui onórea parlamentará, tótá puterea rábdárei. Inaintea lui zácea vorbirea purisatá cu îngrijire. Acum o cetia, acum o recita, și ori o cetia, ori o recita, sērmana limbá maghiará suferia amarú, fiind-cá nu este protocolú de incassare a dárei, care n'ar manua limba maghiará cu mai multú respectú, decâtú ministrulu-președinte. Vorbirea această a infocatú cu desávérșire opoziția in demonstrațiuní. Cu totú dreptulu, fiind-cá forma era supérátóre, conținutulú vátémátórú și mai pe susú de tóte dejositorú era pentru parlamentarismulu maghiarú, tonulu declarațiilorú ministrului-președinte“...

„*Egyetértés*“ dice: „Br. *Desid. Bánffy*, ministrulu-președinte alú Ungariei, de ađi ináute s'a făcutú imposibilú. Póte s'o mai trágáneze, dér in urma fiasculú rușinosú, ce l'a ajunsú ađi in dietá, cáderea lui e pecetluitá. Unú astfelú de omú, care prin rolulu seu parlamentarú nu e capabilú se provóce decâtú hohotú publicú, nu póte fi acomodatú, de-a conduce afacerile țării... In urma celorú ce s'au întâmplatú ađi in parlamentú, reputářiunea țării, autoritatea parlamentului maghiarú pretindú neamánatú, ca br. *Bánffy* se pársésceá locul de ministru-președinte... Br. *Bánffy* a fostú de risú in parlamentú nu din antipatiá, ci pentru-cá nici odatá la postulú de ministru-președinte n'a statú o figurá mai comicá... Br. *Bánffy*, când a ocupatú scaunulu de ministru-președinte, n'a adusú cu sine decâtú o mare dosá de ambiția gólá și o mare dosá de încredere in sine.... Br. *Bánffy* a incurcatú multe într'o pretinsá ungerescá, dér ungerismulu stilului seu este atátú de neungurescu, incátú construcțiunile lui se ascundú într'unú întanerecú grosú. Se vede, ca s'a pregátitú fundamentulu la această vorbire, in mintea lui însé s'au incurcatú ideile și cugetele“...

„*Magyarország*“, sub titlulu „*Rușinea țării*“ publicá unú articolú și dice între altele: „Partida liberalá opáritá și rușinándu-se a ascultatú fiasculú nemșuratú alú „șefulu“ ei, și nu s'a aflatú nici unú membru alú partidei, care se fi cutezatú a sta inaintea publicitáři cu solidaritatea față de conducătorulu lorú“.

Foile guvernamentale din *Pešta* tacú rușinate, ba „*Pester Lloyd*“, care tot deuna obiectuesce a cãnta osanale stápanilorú sei, de rēndulu acesta nu se prea pronunță favorabilú din punctú de vedere oratoricú față de *Bánffy*. Singurú „*Magyar Hirlap*“ ia pe față in apărare pe *Bánffy* într'unú articolú iscalítú de *Iuliu Horváth*.

Bietulu *Bánffy*! Ađi, máne vomú avé póte ocași se vedemú aplicándu-se unú nou proverbú: „Nu te face de risú, ca *Bánffy*“.

Voci in pustie.

Din incidentulu vorbirei contelui *Iuliu Szapáry*, ținutá sêptémána trecutú in parlamentulu ungarú, in care elú face observarea, ca și naționalitáțile ar trebui se fiá reprezentate in camerá, faptá, care e condiționatá de o nouá împářiire a cercurilorú electorale — díarulú vienesú „*Parlamánter*“ scrie, sub titlulu de mai susú, unú articolú de fondú, din care citámú urmátórele:

Conducătorii Maghiarilorú, cari după suprimarea rebeliunei nu venirá in persóna la furci, ci se lásará a fi reprezentáři prin table acățate, fugirá in Italia, Francia, Anglia și Germania, pentru ca se scape de prigonirile sistemului lui *Bach*, care îi căuta și prin cele mai ascunse unghete ale pusteii. Pe acolo ei se plánsérá și se váerárá asupra asupritorilorú tirani, numai ca se nascá in totú loculú simpatii pentru sērmana națiune asupritá, și pentru ca se timbreze pe Austria, in opiuniunea publicá și in pressá, ca pe unú statú tiranú. Le succese a duce pe ghiatá și pe Slavii naivi, cari din tóte puterile îi sprijinirá in aspirațiunile lorú, cređéndú asigurárilorú fá-

cute de ei, ca de libertatea, pe care o vorú cáștiga Maghiarii, se vorú bucura și Slavii din Ungaria. De aceea Slavii ușorú cređetori nici nu fácurá opoziții contra pactului maghiarú. De abia însé devenirá Maghiarii éráși domni, îndatá se și schimbará, și din fugarii, cari implorau milá și simpatii, se fácurá asupritori ai Slavilorú și ai celorlalte popóre nemaghiare.

E strigátorú la cerú a sci, ce au avutú de suferitú sērmanii Slovaci in această erá maghiará de 30 ani. Ei n'au fostú tractáři din partea Maghiarilorú ómení, ci ca ființe neraționale, și asuprirea nu se restrinse numai pe lângá libertatea personalá, ci se estinse și pe terene curatú culturale. Chiar și limba li-se rápi in modú tiranicú sērmanilorú slovaci; cele mai curate institute culturale Slovace, cari eschideau ori-ce politicá, precum museulu din *Turóču-Sán-Mártinú* și câte-va altele, f-s'au rápítú, ba mai multú, crescéndú apetitulú asupritorilorú, ei smulserá chiar și copiii dela sí-nulú mamelorú slovace, și îi impráștiarú printre Maghiari, ca sērmanii copilași, se deviná solavii acelora.

In privința politicá Maghiarii desvóltá astfelú de acte volnice, de cari Europa vesticá nu are nici idea. Scutul personalú, chiar și scutul posesiunei față cu *Nemaghiarii*, este in Ungaria unú lucru necunoscutú. Incátúșarea politicá merge atátú de departe, incátú milióne de Slovaci n'au nici unú deputatú in camera ungará, pressa nemaghiará se suprimá, și aceia, cari protestézá contra nedreptáțilorú ne mai audite, ba chiar și contra profanárei normintelorú, ca *Hurban Vajansky*, se întemnițézá pe ani, și se póte numi fericitú celú ce nu se nimicesce trupesce și materialicesce, ca conducătorulu *Sěrbilorú*, *Miletici*.

Ast-felú se pórtá Maghiarii, cari odinórá implorau milá, compátimire și simpatii. Faima despre aceste fapte neumane, pe cari le comitú ei față cu naționalitáțile nemaghiare, a strábátutú și la acele națiuni, cari odinórá li-au oferitú Maghiarilorú scutú și ajutorú, și timpulú îndelungatú nu au voitú se cređá in Europa, ca această națiune cavalerescá (O, tu ironiá a vieții!) ar fi in stare, după dílele de durere abia suferite, se desvólte atáta brutalitate față cu alte popóre. Maghiarii au sciutú se arunce timpulú îndelungú nisipú in ochii Europei vestice, motivándú ori-ce prigonire cu aceea, ca s'ar face din cauza agitațiunilorú panslaviste și panrusesci.

Catú timpulú a duratú persecuțiunea maghiará contra popórelorú slave, Maghiarii tot-deuna puteau conta la aceea, ca lumea cultá va include unulú seu améndoi ochii; când însé ei incepurá a-și estinde volnicieile lorú și asupra *Románilorú*, la cari nu póte fi vorba de panslavismú, seu de panrusismú, când incepurá a stringe de gátú și pe Románii, întemnițándu-le inteligința, și chiar și femei, pentru că voirá se rēmáná Románii, atuncí se ridicá unú strigátú de grózá in întrégá Europa asupra tirániei Maghiarilorú, și fugarii de odinórá treburá se-și audá cuvinte, pe cari de sigurú nu le vorú espune la sərbátóreá milenului...

Abia acuma vorú fi observatú unii Maghiari mai cumieți, ca popóre crude n'au locú in Europa, nu potú cáștiga simpatii și vorú cugeta la aceea, ca au fostú in Europa popóre puternice și culte, a cărorú domniá s'a nimicitú, și se cumpánescá, ca unú ast felú de momentú póte se viná și pentru Maghiari. Dupá actele sêvirșite față cu popórele nemaghiare, se nu mai caute Maghiarii in Europa nici-odată scutú și compátimire...

Celú ce până acuma n'a cređutú, ca naționalitáțile nemaghiare suntú eschise din dietá prin forța brutalá, acela va găsi confirmatá această in cuvintele contelui *Iuliu Szapáry*, care a dísa: „Trebuie se se dea naționalitáțilorú locú și votú in diéta“...

SCRIRILE DíLEI.

27 Februarie.

Cum se satisface cererilorú románe. D-lú canonicú prepositú *Teodorú Kövary* dela *Oradea-mare* — dice „B. H.“ — și mai mulți advocați románi, au acusatú pe

capitanul poliției din Oradea, Carol Rimler, că cu ocazia vandalismelor săvârșite în vara anului 1892 asupra reședinței episcopului Pavel, nu s'a îngrijit să ia măsuri trebuincioase contra turburătorilor, deși secretarul Ciceronescu l'a făcut atent înaintea, că se pregătesc demonstrații. Ministrul de interne a trimis acuza la Comitat și comisiunea comitatensă a hotărât Vineri în această afacere. Hotărârea această sisteză procedura mai departe cu motivarea, că capitanul Rimler a luat toate dispozițiunile de lipsă. — Astfel se satisfacă cererile Românilor de către forurile ungurești! Mai caută dreptate, decât ai unde!

—o—

„Fôia de Duminecă“, care dela 1 Ianuarie a. c. nu mai apare ca adăus la „Dreptatea“, ci de sine stătător, a fost constrinsă de autoritate a-și sista deocamdată aparițiunea. Lucrul, precum ne spune „Dreptatea“, s'a petrecut astfel: Cauțiunea pentru „Fôia de Duminecă“ de 5250 fl. a fost întabulată pe o realitate a d-lor Alexandru, Zeno și Eugen Mocsonyi din Timișoara. În actul de întabulare se dăce, că cauțiunea „e pusă la dispozițiunea judecătorei de presă.“ Primarul Timișorei însă n'a fost mulțumit cu această formulare, enșuind, că cauțiunea e întabulată pe „Fôia de Duminecă“ și nu în favorul erariului. Editorul a recurs la ministrul de interne, care a decis în sensul primarului, respingându recursul sub cuvânt, că „deși legea nu pretinde ca cauțiunea să fiă întabulată în favorul erariului, dér spiritul legii ar pretinde“. Urmarea este, că „Fôia de Duminecă“ a fost constrinsă să-și curme aparițiunea, până ce se va transcrie cauțiunea în favoarea erariului. Dér n'a fost destul cu atât, ci procurorul a mai pornit acțiune în contra editorului Dr. V. Branisce, sub cuvânt, că a edat dela 1 Ianuarie a. c. începându „Fôia de Duminecă“ fără de cauțiune. Cu drept cuvânt dăce dér „Dreptatea“, că aceste nu sunt decât șicane „patriotice“, cu cari domni din Budapesta în amețela lor credă a puté „edifica statul ungar în direcțiune națională maghiară.“ — Până ce va puté să repara „Fôia de Duminecă“, abonenții ei vor primi numărul de Sâmbăta al „Dreptății.“

—o—

Micul principe Carol bolnav. Cetim în „Timpul“: În cele două zile din urmă sărătatea principelui Carol lăsa de dorit. Din fericire, în urma a două injecțiuni cu ser anti-difteric făcute de domni doctori Leonte și Cantacuzino, cari au petrecut totă noptea de alaltă-eri la Palat, micul principe e acum aproape restabilit.

—o—

„Organisarea Sașilor moderati“. Sub titlul acesta publică „Budapesti Hirnap“ o scire, ce i-se trimite din Brașov, în care se dăce, că Sașii moderati din Tera-Barsei au ținut Vineri o conferență bine cercetată și au hotărât, să organizeze partida. Au ales numai decât un Comitet esentiv. Partida va avé un organ cu titlul „Kronstädter Tageblatt“, care va apăre pe fine lui Martie. Aceștia sunt Sașii guvernamentali. Organul Sașilor opozițional e „Kronstädter Zeitung“. Așa dăce, dér prin acesta s'a început ruperea formală a partidei populare săsesel.

—o—

Agatha Bărsescu a sosit în Brașov și va da adă prima reprezentație în teatrul german de aici. Măne, Marti, se va juca cu concursul distins artistice piesa „Der Sohn der Wildniss“ de Halm.

—o—

Intrarea vitelor americane oprită în Franca. Cetim următoarele în „Cur. Financiar“ din România: O scire bună pentru crescătorii noștri de vite, cari de altfel n'au dus-o de loc rău anul acesta, este, că ministrul de agricultură francesă, printr'un decret, interdice cu desăvârșire introducerea în Franca a vitelor americane. Măsura această e motivată pe faptul, că o bôla cumplită — tuberculoasă — băntăe printre vitele din provincia Texas.

Franca își procura până acuma carnea necesară esolusiv din America, care furnizează de altfel vite și conserve de carne nu numai Franței, ci și Germaniei, Belgiei, Elveției etc. Măsura luată de guvernul francesă nu va întârzi a fi imitată de țările respective, căci bôla, de care-i vorba, e de un caracter grav, așa că ne putem aștepta de sigur la o curcure în prețuri a vitelor noastre și la o căutare mai mare, ca în vremea din urmă. Atragem deci băgarea de seamă a agricultorilor noștri asupra acestui fapt, care va avé negreșit rezultate neașteptate de bune pentru piața noastră de vite.

—o—

Ună bravă învățător română. Învățătorul român din comuna Moroda, comitatul Aradului, cu numele Petru Costin, trimise primarului comunal o listă a copiilor, cari au lipsit dela școlă, scrisă în limba română. Primarul la această răspuns învățătorului, că el nu primesc scrisori românești. Bravul învățător la rândul său retrimise rescriptul primarului, cu observarea, că „acela e scris într'o limbă pe care el n'o pricepe“. Comisiunea administrativă a comitatului Arad, la arătarea inspectorului școlar Varjassy, a intentat din cauza această cercetare disciplinară în contra bravului învățător, care n'a făcut altă-ceva, decât să-și apărât limba, și pe care pentru această foile jidano maghiare îl numesc „renitent“.

—o—

Agitațiunile socialiste în armată. Din diferite părți încep a-se lăți faime îngrijitoare, că s'au făcut încercări de-a strplânta agitațiunea socialistă și în trupele austriace. E lucru curios, că încercărilor acestora li-s'a dat de urmă mai des în garnisioanele ungare, decât în cele austriace. În cele mai multe cazuri s'a intenționat imprăștierea de scrieri anarchiste printre soldați, prin cantine, grajduri și casarme. Autoritățile militare de sigur vor lua măsuri foarte stricte contra acestor incidente foarte îngrijitoare cari, neglijate fiind, cu timpul ar puté să sdruncine totă disciplina în armată.

—o—

Ună diară „maghiară“ oprită în Ungaria! Ministrul de interne a detras debitul postal diarului maghiar „Amerikai Nemzetör“, ce apare în New-York, de ore-ce despre numitul diară s'a dovedit, că lătesce idei și învățături socialiste. — Se vede, că Maghiarii au început acuma a-se teme nu numai de daco-romanism, ci și de socialism.

—o—

Alegerea din Nentra. Oficioasă „O. E.“ publică următoarea telegramă: „În urma agitațiunilor neînfrinate ale cortesilor partidei Zichy, în mai multe comune s'au întâmplat ciocniri sângerose. Din ținuturi depărtate popii năvălesc în cercul nostru și terorizează în mod grozav poporul. Din Pojună a sosit aici 1 1/2 companii soldați, dér e lipsă și de altă putere înarmată. Tabăra Latkoczy are cu toate acestea asigurată majoritatea.“

—o—

Prințul Iturbide. În Ajaccio a murit zilele trecute prințul Iturbide și s'a înmormântat în Veneția. Numele prințului reamintese tragedia mexicană, al cărei erou fusese arhiducele Maximilian, fraatele monarhului nostru. Pe prințul Iturbide îl adoptă împăratul habsburgic, ca în cazul unei restaurațiuni monarchice el să fiă purtătorul coronei în Mexico. Republica în Mexico susține de aproape 70 ani. Dușmanul împăratului Maximilian, Juarez, a fost ales de patru-ori președinte. Iturbide a fost descendentul familiei vechi împărătesc mexicane, și tatăl său a fost proclamat ca împărat sub numele de Augustin I. Generalul Santa Anna însă proclamă republica și sili pe Iturbide să abdică.

—o—

Copila lui Billroth. Copila prea vestitului chirurg și operator Billroth, care ani de-a rândul a fost mândria universității din Viena, a început, în urma morții tatălui său, să învețe cursul de îngriji-

toare pentru bolnavi, ceea-ce și face acum cu tot devotamentul posibil în spitalul Rudolf din Döbling. Domnișora Billroth este de o frumusețe rară și până în timpul din urmă a fost una dintre cele mai desmierdate favorite ale distinsii societăți vieneze admirată acolo și ca escelentă câlăreță. După mórtea ilustrului său tată, dâna s'a retras cu totul din societatea capitalei și s'a decis, să intre în spital ca îngrijitoare de bolnavi, spre a alina durerile suferințelor.

—o—

Directorul de școlă aruncat pe ferăstră. O telegramă din Belgrad aduce scirea, că studenții sârbi dela Academia din Niș au aruncat afară pe ferăstră pe directorul institutului, care cădându pe pavagiu i s'au sdrobit aproape de tot membrele. Guvernul sârbesc a introdus cercetare contra culpabililor.

—o—

Servitorii în România. „Monitorul oficial“ publică o statistică tabelară constatată din numărul servitorilor angajați la orașele din totă țera în cursul trimestrului Aprilie 1894. Din numărul total de 10,022 servitori angajați, 5539 au fost bărbați și 4483 femei; 6009 de naționalitate română, 745 Israeliti, 2181 Austro-Ungari, 103 Germani, 59 Ruși, 227 Turci, 164 Greci, 3 Italiani, 1 Elvețian, 6 Francesi, 48 Sârbi, 368 Bulgari, 34 Poloneși și 75 de alte naționalități.

—o—

Concertul Ondricek. Unul dintre artiștii în violină cei mai de frunte de astăzi, Fr. Ondricek, a dat alaltă-eri sêra, în teatrul din loc, un concert, cu concursul pianistului C. Lafite. D-l Ondricek este cunoscut încă dela concertul de acum un an publicului brașoven și în genere e un virtuoz deja cunoscut de întreaga lume musicală. Deși el nu s'a dezvoltat într'o singură direcțiune până aproape de perfecțiune ca d. e. Ioachim în arta de-a preda neîntrecut piesele clasice ale lui Beethoven, sau ca Wilhelm, care escelează în predominarea arcului și prin acesta a tonului, sau în fine ca Sarasate, care te răpesc pe jocul său pasionat spaniol, totuși el cu tot dreptul pôte sta alături cu numiții trei artiști violiniști, intrunind în sine mult puțin câte-o însușire specială a fiă-cărui dintre ei. Afară de acestea Ondricek e renumit și prin dexteritatea și dibăcia că, singurul dintre artiștii de astăzi, el e în stare a cânta ori-ce piesă grea prima vista, fără de a-o cunoșce și fără de nici o pregătire. Tote piesele, ce le-a predat alaltă-eri, de-opotrivă au dovedit măestria par excellence a concertantului. Amintim însă dintre ele „Chaconne“ de Bach și „Moto perpetuo“ de Paganini, în care în deosebi ni-se pare că a escelat d-l Ondricek prin tehnica uimitoare, ce a dezvoltat-o. El a fost acompaniat de artistul în pian, d-l C. Lafite, care în piesele (soluri) cu cari s'a produs, și mai ales în „Ballada“, de Grieg și în „Berceuse“ de Chopin, a dovedit un mod de a preda atăt de eminent, încât cu drept cuvânt pôte fi numărat între cei dintâi pianiști moderni. D-l Ondricek, după cum am înțeles, are de gând să meargă din Brașov la Sibiu, apoi la Sighișoara și la Alba-Iulia, unde asemenea va da câte-un concert.

Canalul din marea nord-ostică.

Despre canalul din marea nord-ostică, a cărui deschidere se va serba în proxinul timp cu atăta festivitate, aduce diarul „Vaterland“ următoarele date interesante:

În câte-va săptămâni canalul din marea nord-ostică se va preda circulațiunei. În privința întocmirilor sale tehnice și a perfecțiunei nautice, acesta e cel mai însemnat canal pe teritoriu german. Festivitățile, ce se vor arangia cu ocaziunea deschiderii lui, promit a fi foarte strălucite. Împăratul Wilhelm va conduce în persoană serbarea, și marina de război aproape a tuturor statelor europene va fi acolo reprezentată.

Canalul acesta va servi ca legătura multă dorită între marea nordică și ostică, tăind provincia Holstein între gura Elbei și portul dela Kiel. Are o lungime de 98-6 kilometri, o lățime de 62 metri, și o adunime de 9 metri, așa încât cele mai grele cuirasate germane pot trece prin el. În cursul său canalul strătae 4 linii ferate și 5 șosele. Opera această colosală, care a costat 156 milioane de marce, s'a isprăvit încă înainte de decurgerea a optă ani, prevăduți spre acest scop, lucrându la el în continuu 3—8000 lucrători cu diferite mașini și instrumente, cu cari au săpat 75 milioane metri cubici de pământ.

Prin construirea acestui canal, puterea armată a Germaniei câștigă foarte mult, și marinarii atăt germani, cât și cei străini salută cu multă îndestulare această scurtare a drumului pe mare, mai înainte adese-ori foarte periculos.

Stațiunile balneare din România.

O comisiune de trei a fost însărcinată din partea ministerului domeniilor din Bucuresci, să studieze cestiunea stațiunilor balneare. În acest scop ea a vizitat mai multe stațiuni balneare dintre cele mai renumite din Austria, Germania, mai ales însă din Franca, apoi din Italia și Stiria. Cu privire la rezultatul cercetărilor „Timpul“ scrie:

Comisiunea a vizitat stațiunile balneare cele mai renumite, mai ales în ce privește băile de nămol, sărate și pucioasă. Observațiunile făcute comisiunea le va expune într'un amănunțit raport, în care va arăta îmbunătățirile, ce trebuie introduse stațiunilor noastre balneare.

Afară de acesta d. Istrati, șeful serviciului minelor, va alcătui un alt raport special, menit să arunce o lumină mai viuă asupra bogatelor noastre ape minerale. Și în această privință e de ajuns o comparațiune între băile străine, ce așezămintele balneare propriu dăse, și ale noastre.

Convingerea șefului serviciului minelor este, că apele noastre minerale pot concura cu succes cu cele străine, ba unele sunt chiar superioare. Ast-fel nămolul dela Lacul Sărat e cu mult superior nămolului de la Franzensbad, unde alergă atăta lume în timpul veri, pentru a-și căuta sănătatea într'un nămol preparat artificial în timpul iernei.

Observațiunile comisiunei făcute în multă laudată străinătate constată, că rău făcă toți aceia, cari desprețuesc stabilitamentele noastre balneare. Publicul nostru ar trebui să țină cont de neînsemnatele sume cheltuite la noi în acest scop și de puținul timp, de când stațiunile balneare ale României sunt puse în exploatare. Noi credem, că nu e departe vremea, când vom puté să ne căutăm de sănătate, bine și efitin, în țera noastră.

Sciri telegrafice.

Budapesta, 11 Martie. Instalarea custodelui coronei, br. Radvansky, a decurs conform programului.

Neutra, 11 Martie. Conte Ioan Zichy își țină erii vorbirea-programă. Au fost de față mai mulți canonic, preoți, țerani și femei din satele învecinate.

Viena, 11 Martie; 15.000 de muncitori merseră la mormintele celor căduți în 1848 și depuseră pe ele 30 de cununii. Sêra merseră 2000 de muncitori în rânduri și cântându diferite melodii înaintea parlamentului, unde începură a striga „Dați-ne dreptă de alegere!“ „Jos cu capitalismul!“ La întrevinerea poliției, mulțimea se împrăștiă.

Londra, 11 Martie. Starea sanitară a ministrului-președinte Roseberry s'a îmbunătățit.

Roma, 11 Martie. În Messina, Calabria și Milazzo s'au simțit cutremure de pământ.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Malor.

Cursul la bursa din Viena.

Din 9 Martie 1895.

Renta ung. de aur 4%	124.95
Renta de corone ung. 4%	99.20
Impr. cail. fer. ung. in aur 4 1/2%	127.50
Impr. cail. fer. ung. in argint 4 1/2%	104.30
Oblig. cail. fer. ung. de ost. I. emis.	125.40
Bonuri rurale ungare 4%	98.40
Bonuri rurale croate-slavone.	98.25
Imprum. ung. cu premii	162.50
Losuri pentru reg. Tisei si Segedin.	152.50
Renta de hartie austr.	101.15
Renta de argint austr.	100.25
Renta de aur austr.	125.—
Losuri din 1860	125.—

Actii de ale Banței austro ungară.	1064.—
Actii de-ale Banței ung. de credit.	455.—
Actii de-ale Banței austr. de credit.	390.50
Napoleondori.	9.79 1/2
Marci imperiale germane	60.47 1/2
London vista	123.55
Paris vista	49.—
Rente de corone austr. 4%	101.20
Note italiene.	46.60

Cursul pieței Brașov.

Din 11 Martie 1895.

Banote rom. Cump.	9.74	Vënd.	9.77
Argint român. Cump.	9.65	Vënd.	9.68
Napoleon-d'or Cump.	5.75	Vënd.	—
Galbeni Cump.	5.84	Vënd.	5.89

Ruble rusești Cump.	1.31	Vënd.	—
Marci germane Cump.	60.—	Vënd.	—
Seris. fonc. Albina 5%	100.75	Vënd.	101.75

Traverse pentru zidiri.

Depou mare, ori și ce cantitate se află la

Thomas, Scheeser & Galtz
magazine de fererie
Brașov în piață.
650,1-4.

Anunțuri
(insertiuni și reclame)

Sunt a se adresa subscrierilor administrațiunii. In cazul publicării unui anunț mai mult de odată se face scădemânt, care crește cu cât publicarea se face mai de multe ori.

Administrațiunea
„Gazeta Transilvaniei.”

Giro-Conto la banca Austro-Ungară. **Telefon Nr. 18.** Cec-Conto la postă nr. 969. Giro-Conto la banca imp. germană.

Casa de bancă

JACOB L. ADLER,
Brașov. Piața mare Nr. 1. Sibiu.

Revisuire gratis a efectelor și losuri supuse sortirei.

Primesc depuneri de bancă spre fructificare în conto-curent și bonifică după invoire până la 5% netto dobândă;

recomandă pentru plasarea de capitale scrisurile fonciare cu 5%. Premie ale băncii comerciale ungare, asemenea scrisuri fonciare 5% ale „Albinei”, institut de credit și economii, precum și scrisuri fonciare urbane și rurale din România, care după cursurile de astăzi aduc 5% interese;

asigură foarte ieftin ori și ce losuri la sortiri cu câștigul cel mai mic, contra diferenții cursului. Comunică informații și sfaturi conștiențioase specialiste prin corespondență.

649,1 50.

Invitare la abonament!

Cu 1 Ianuarie 1895 se începe un nou abonament la

„VATRA”
fôia ilustrată pentru familie.

„VATRA” îndeplinind toate condițiunile cerute unei foi ilustrate pentru familie, fiind redactată cu multă îngrijire de unii din cei mai apreciați scriitori români, având totu-deuna un sumară bogat, variat și instructiv, pe lângă o sumă considerabilă de ilustrațiuni splendidu reușite, dintre cari o mare parte originale, referitoare atât la istoria nemului românesc, cât și la artele, industria și evenimentele însemnate de actualitate din țară și pe unde locuiesc Români; este cea mai răspândită revistă ilustrată și ocupă I-ul locu în literatura beletristică română.

„VATRA.” apare de 2 ori pe lună, în fascicule întregi, de câte 4 coli mari 4°, tipărite luxos pe hartie extra-velină.

Pentru Austro-Ungaria:

Costul abonamentului pe un an este . . . fl. 12

„Cei ce doresc a se abona, sunt rugați să binevoiescă a trimite costul abonamentului, prin mandat postal la librăria editore, C. Sfetea, București, căci „Vatra” nu se trimite de cătu celor care plătesc abonamentul înainte.

Colectia din anul I. alu „Vetrii” se mai găsește broșate cu 12 fl., luxos legate cu 13 fl., er' numai scôrțele cu fl. 1.50.

600,17—30

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Octomvre 1894.

Budapesta—Arad—Teiuș

Trenu mixtu	Trenu de persón	Trenu de persón	Trenu de accel	Trenu de persón	Trenu de persón	Trenu de persón	Trenu de persón	Trenu de persón	Trenu de persón		
		10.—	8.05	2.15	pl.	Viena . . . sos.	6.02	7.20	3.—		
		8.05	1.55	10.—	↓	Budapesta . . . ↑	7.35	1.20	6.30		
3.10	4.24	11.10	4.—	1.37	↓	Solnocu . . . ↑	4.31	11.22	3.—	9.30	
9.10	8.42	3.55	6.05	6.10	sos. }	Aradu . . . { pl.	11.30	8.20	9.45	5.18	
2.30	7.25	4.30	7.05	6.30	pl. }	Aradu . . . { sos.	11.—	8.10	8.55	7.—	
2.44	7.42	4.42		6.40	↓	Glogovața . . . ↑	10.48		8.44	6.47	
3.15	8.20	5.03		7.07	↓	Gyork . . . ↑	10.25		8.20	6.18	
3.32	8.39	5.14		7.18	↓	Paulșu . . . ↑	10.11		8.08	6.02	
3.58	8.58	5.32	7.50	7.35	↓	Radna Lipova . . . ↑	9.58	7.29	7.56	5.47	
4.30		5.50		7.58	↓	Cenopu . . . ↑	9.25		7.24	5.09	
4.50		6.12		8.14	↓	Bezava . . . ↑	9.09		7.07	4.50	
5.40		7.—	8.51	8.56	↓	Soberșinu . . . ↑	8.21	6.33	6.26	4.—	
		7.28	9.10	9.24	↓	Zam . . . ↑	7.45	6.07	5.40		
		7.54		9.50	↓	Garasada . . . ↑	7.18		5.19		
		8.10	9.34	10.06	↓	Ilia . . . ↑	7.08	5.44	5.08		
		8.28		10.24	↓	Branicica . . . ↑	6.44		4.42		
		4.47	8.54	10.—	10.50	↓	Deva . . . ↑	6.02	5.17	4.10	11.32
		5.04	9.08	10.11	11.04	↓	Simeria (Piski) . . . ↑	6.05	5.05	3.59	11.16
		6.10	10.06	10.37	11.43	↓	Orăștie . . . ↑	5.09	4.40	3.18	10.37
		6.39	10.29		12.06	↓	Jibotu . . . ↑	4.14		2.56	9.03
		7.11	10.53		12.30	↓	Vitfal de-jos . . . ↑	4.22		2.32	9.12
		7.28	11.07	11.01	12.44	↓	Albe-Iulia . . . ↑	4.04	3.59	2.14	8.53
		8.13	11.54	11.19	1.52	sos.	Teiușu . . . pl.	3.19	3.35	1.35	8.11

Budapesta, gara de vest—Ruşava—Vêrcerova

Orient. Expres	Trenu de persón	Trenu de accel	Trenu de persón	Trenu de accel	pl.	Viena . . . sos.	Trenu de persón	Trenu de persón	Orient. Expres	Trenu de accel	Trenu de persón
8.36	11.—	9.—	9.15	4.—	pl.	Viena . . . sos.	5.50		7.02	7.05	6.45
Vineri					↓	Budapesta . . . sos.	6.30	10.20	2.10	1.25	8.02
1.30	8.30	2.25	7.—	10.—	pl.	Budapesta . . . sos.	4.19	8.21		12.11	6.01
Circul. numai Sâmb.	10.30	3.41	9.21	11.15	sos. }	Czegled . . . { pl.	4.19	8.21		12.11	6.01
	10.40	3.46	9.03	11.21	pl. }	Czegled . . . { sos.	4.04	8.13		12.06	6.—
	4.43	1.47	5.49	12.52	1.20	sos. }	Seghedinu . . . { pl.	12.53	5.10	10.50	10.01
	4.49	2.12	5.55	1.30		pl. }	Seghedinu . . . { sos.	12.26		10.45	9.53
	6.03	5.05	7.54	4.59		sos. }	Timişora . . . { pl.	9.20		8.55	7.50
						pl. }	Timişora . . . { sos.	8.28	7.13	8.49	7.42
6.47	6.15	8.02	5.52		↓	Toploveț . . . ↑	7.25	5.53		6.56	1.58
	7.26	8.49	6.57		↓	Lugoșu . . . ↑	6.48	5.10		6.28	12.58
	8.21	9.23	7.42		↓	Caransebeșu . . . ↑	3.39	4.05		5.39	11.01
	9.33	10.25	9.10		↓	Teregova . . . ↑	4.35			4.40	8.07
					↓	Mehadia . . . ↑	3.15				5.34
					↓	Băile Herculane . . . ↑	3.02		4.35	3.23	5.12
					↓	Toplețu . . . ↑	2.46			3.08	4.46
11.05					↓	Ruşava . . . { pl.	2.21		4.05	2.51	4.10
					↓	Ruşava . . . { sos.	1.09		3.49	2.19	
11.31					↓	Vêrcerova . . . ↑	1.—		3.40	2.10	
11.37					↓	București . . . ↑	11.25		7.10	5.50	
11.45					↓						
10.55					↓						

Brașov—Chezdi—Oșorhei

trenu mixtu	trenu de persón	trenu de persón	trenu de persón	trenu de persón	trenu de persón	trenu de persón		
4.50	8.50	3.10		pl.	Brașov . . . sos.	8.19	1.50	7.20
5.36	9.33	3.43		↓	Prejmeru . . . ↑	7.41	1.20	6.42
6.49	10.46	4.35		↓	Sepsi S. Georg. . . ↑	6.35	12.29	5.56
8.33	12.40	5.55		↓	Covasna . . . ↑	4.55	11.13	3.51
9.19	1.26	6.32		sos.	C-Oșorheiu . . . pl.	4.—	10.30	2.45

Simeria (Piski)—Petroșeni—Lupeni

trenu mixtu	trenu de persón	trenu de persón	trenu de persón	trenu de persón	trenu de persón	trenu de persón			
	6.10	11.28	4.20		pl.	Simeria . . . sos.	10.33	3.24	8.47
	7.31	12.48	6.03		↓	Hațegu . . . ↑	9.05	2.03	7.34
	9.55	3.40	9.05		sos. }	Petroșeni . . . { pl.	6.10	11.25	5.25
5.15	10.15	4.05		pl. }	Petroșeni . . . { sos.		9.48	4.54	8.38
6.20	11.27	5.10		↓	Vulcanu . . . ↑		8.57	3.56	7.47
6.40	11.50	5.30		sos.	Lupeni . . . pl.		8.25	3.21	7.15

Nota: Orele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se citi de sus în jos, cele însemnate îndrepta de jos în sus. Numerii în cuadrați cu linii mai negri însemnăză orele de nôpte.